

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS SPRENDIMO „DĖL ATLYGIO UŽ VAIKŲ PRIEŽIŪRĄ BUDINČIAM IR NUOLATINIAM GLOBOTOJUI DYDŽIO NUSTATYMO IR MOKĖJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

2024 m. gruodžio 2 d.

Vilnius

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Projekto tikslas – patvirtinti Atlygio už vaikų priežiūrą budinčiam globotojui ir nuolatiniam globotojui dydžio nustatymo ir mokėjimo tvarkos aprašą. Geresnė budinčių ir nuolatinų globotojų apmokėjimo sistema turėtų labiau motyvuoti tapti budinčiais ir nuolatiniais globotojais ir kad daugiau be tėvų globos likusių vaikų bus prižiūrimi šeimos aplinkoje pas budinčius ir nuolatinus globotojus.

2. Kaip šiuo metu yra reguliuojami projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šis sprendimo projektas parengtas ir vykdomas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 12 punktu, 15 straipsnio 2 dalies 28 punktu, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 23 straipsnio 9 dalies 2 punktu, 10 dalies ir 11 dalies 1 punktu, Globos centro veiklos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2024 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. A1-421 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. sausio 19 d. įsakymo Nr. A-28 „Dėl Globos centro veiklos ir vaiko budinčio globotojo vykdomos priežiūros organizavimo ir kokybės priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, 86 punktu.

Teikiamas Savivaldybės tarybos sprendimo projektas Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatoms neprieštaruoja. Sprendimo projektas neturi įtakos korupcijai Savivaldybėje pasireikšti.

3. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siekiant stiprinti Globos centrų veiklą, socialinių paslaugų bei kitos pagalbos prieinamumą ir kokybę, didesnis dėmesys skiriamas individualiems šeimos poreikiams nustatyti ir tikslingai pagalbai teikti. Bus didinamas atlygis budintiems globotojams už laikinai tėvų globos netekusio vaiko priežiūrą ir nustatomas atlyginis nuolatiniams globotojams. Kad budintys globotojai į šeimas priimtų ir vyresnius vaikus, įtvirtinamas atlygis už paauglio priežiūrą, už vaiką, atsidūrusį krizinėje situacijoje. Budintys globotojai yra laikina, tačiau labai svarbi „stotelė“. Jų dėka sudėtingą ir jautrų laikotarpį vaikas gali išgyventi jaukiuje ir saugioje šeimos aplinkoje, nepatekdamas į institucinę globą. Budintiems globotojams turi būti deramai atlyginama už jų sudėtingą ir labai atsakingą darbą.

Siekiant užtikrinti kokybišką be tėvų globos likusių vaikų priežiūrą šeimos aplinkoje, tinkamą ugdymą, auklėjimą ir kasdienę priežiūrą, atlygio didinimas yra būtinas. Budinčio globotojo šeimai reikia būti visuomet pasirėngus priimti vaiką, atsiliepti į skambučius, būti gyvenamoje vietoje ar netoli bent jos bet kuriuo paros metu, savaitgaliais, poilsio dienomis. Jei priimamas kūdikis, tuo pačiu metu negalimi kiti darbiniai įsipareigojimai, nes visas budinčio globotojo laikas privalo būti skiriamas vaiko priežiūrai, vaiko poreikiams tenkinti.

Didindami atlygius, siekiame išlaikyti sudėtingą, daug atsidavimo reikalaujantį darbą dirbančias esamas budinčių globotojų šeimas ir, žinoma, pritraukti naujas.

Šiuo metu Vilniaus rajone yra 6 budintys globotojai, kurie į savo šeimas yra priėmę 5 vaikus.

Atlygio didinimo klausimas budintiems globotojams buvo svarstomas su Vilniaus rajono šeimos ir vaiko gerovės centro ir Vilniaus rajono šeimos ir vaiko krizių centro vadovais. Centrų vadovai mato būtinybę ir rekomenduoja priimti sprendimą dėl atlygio didinimo budintiems globotojams.

Pateikiame šiuo metu iš Savivaldybės biudžeto mokamas išmokas budintiems globotojams ir siūlomus pakeitimus.

	Dabar galioja	Siūlomi pakeitimai
Minimalus atlygio budinčiam globėjui dydis	1,25 MMA – neatsižvelgiant į faktiškai prižiūrimų vaikų skaičių	1,5 MMA – neatsižvelgiant į faktiškai prižiūrimų vaikų skaičių
Išmoka už kiekvieną apgyvendintą vaiką	Didinama po 1 MMA už kiekvieną faktiškai prižiūrimą vaiką Už kūdikį, paauglį nuo 12 metų ar neįgalų vaiką po 1,25 MMA	Paliekama po 1 MMA už kiekvieną faktiškai prižiūrimą vaiką Paliekama už kūdikį, paauglį nuo 12 metų ar neįgalų vaiką po 1,25 MMA
Už vaiko priežiūrą kriziniais atvejais	1,25 MMA proporcingai vaiko priežiūros dienų skaičiui iki laikinosios globos nustatymo. Pažymėtina, kad iki laikinosios globos nustatymo budintis globotojas be atlygio gauna tik šią išmoką vaiko išlaikymui ir poreikių tenkinimui.	1,5 MMA proporcingai vaiko priežiūros dienų skaičiui iki laikinosios globos nustatymo. Pažymėtina, kad iki laikinosios globos nustatymo budintis globotojas be atlygio gauna tik šią išmoką vaiko išlaikymui ir poreikių tenkinimui.

Nuolatinio globotojo instituto įvedimu siekiama, kad kuo daugiau vaikų, likusių be tėvų globos, augtų šeimose. Nuolatinis globotojas prižiūrės vaiką, kuris turi raidos ir/ar psichikos sutrikimų, piktnaudžiauja psichotropinėmis medžiagomis, turi priklausomybių ar funkcionavimo sunkumų (neadaptyvus elgesys, socialinis nusišalinimas, prisitaikymo mokykloje sunkumai, polinkis į savižudybę ir pan.). Būtent šios vaikų grupės dažniausiai yra susijusios su vyresniu vaikų amžiumi ir tokiems vaikams reikalinga ypatinga, specializuota globa (rūpyba). Taip pat sunkiai vaikai, likę be tėvų globos, patenka į šeimas, kada kartu su juo yra 2 ir daugiau jo brolių (seserų), kartu su juo yra nepilnametis tėvas (motina), turi nesėkmingos laikinosios priežiūros, globos (rūpybos) arba įvaikinimo patirties (globėjo nušalinimas, atleidimas, tėvų valdžios ribojimas tėvams).

4. Galimos neigiamos priimto sprendimo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

5. Lėšų poreikis ir šaltinis (-iai):

Papildomų lėšų 1 vaiko išlaikymui budinčio globotojo šeimoje iš Savivaldybės biudžeto reikėtų – 231 Eur (nuo 2025 m. sausio 1 d. – 402 Eur).

Nuolatiniam globotojui iš Savivaldybės biudžeto būtų mokamas:

- atlygis – 2,25 (2024 m. – 2079 Eur, nuo 2025-01-01 – 2335,50 Eur) Vyriausybės nustatytos minimaliosios mėnesinės algos dydžiai per mėnesį už faktiškai prižiūrimą vaiką;

- jeigu nuolatinis globotojas prižiūri daugiau kaip vieną vaiką, atlygis jam didinamas už kiekvieną kitą vaiką po 1 Vyriausybės nustatytos minimaliosios mėnesinės algos dydžio per mėnesį;

- jeigu pasibaigus vaiko globai (rūpybai) dėl pilnametystės, asmuo ir toliau yra prižiūrimas tiek nuolatinio globotojo, tiek budinčio globotojo ir mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, pagal profesinio mokymo programą ar studijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės studijų formos programą, šio asmens mokymosi laikotarpiu tiek budinčiam, tiek nuolatiniam globotojui mokamas atlygis, be ne ilgiau, iki asmeniui sukaks 24 metai.

6. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Teisės akto projekto antikorupcinis vertinimas atliktas suderinus teisės akto projektą viešojo administravimo subjekte. Antikorupcinį vertinimą atliko korupcijos prevencijos vyr. specialistas.

7. Kiti pagrindimai, skaičiavimai ar paaiškinimai:

Sprendimo projektas neprieštarauja galiojantiems teisės aktams.

8. Projektą siūloma svarstyti komitete (-uose):

Sprendimo projektą siūlome svarstyti Sveikatos, šeimos ir socialinių reikalų komitete.

Prašome pritarti teikiamam Vilniaus rajono savivaldybės tarybos sprendimo projektui.

Socialinių paslaugų šeimai ir vaikui skyriaus vedėja

Kristina Malinovska

Socialinių paslaugų šeimai ir vaikui
skyriaus vyr. specialistė

Jolanta Lukaševič